

BECA + SECUNDÀ RIA \ BECA + SEC UNDÀRIA \ BECA + SECUNDÀRIA \ BECA + SECUNDÀ RIA \ BECA + SEC UNDÀRIA \ BECA + SECUNDÀRIA \

UN PROGRAMA DE BEQUES PER A LA CONTINUÏTAT EDUCATIVA EN CLAU D'EQUITAT

MIQUEL ÀNGEL ALEGRE

| LAURA MORATÓ

| NEUS MARTÍ

| BERNAT ALBAIGÉS

Beca + Secundària

 **FUNDACIÓ
BOFILL**

Miquel Àngel Alegre. Doctor en Sociologia per la UAB. Cap de projectes de la Fundació Bofill, responsable d'iniciatives d'anàlisi, reflexió i mobilització d'una agenda de polítiques educatives en favor de l'equitat.

Laura Morató. Llicenciada en Sociologia (UB), Diploma d'Estudis Avançats-DEA en Sociologia (UB), Postgrau en Docència universitària (UB) i experta universitària en Mètodes Avançats d'Estadística Aplicada (UNED). Coordinadora de projectes de l'àrea de recerca de la Fundació Bofill.

Neus Martí. Especialista en avaluació de polítiques públiques. Acompanya processos d'avaluació de plans i programes impulsats per l'administració pública, entitats, centres de recerca i organismes internacionals en els àmbits de l'ampliació de capacitats, desenvolupament sostenible i igualtat de gènere.

Bernat Albaigés. Investigador en l'àmbit de l'educació i assessor de l'àrea d'infància del Síndic de Greuges.

Primera edició: febrer del 2024

Autoria: Miquel Àngel Alegre, Laura Morató,
Neus Martí i Bernat Albaigés
Edició: Fundació Jaume Bofill i Bonal·letra Alcompàs
Cap de projectes: Miquel Àngel Alegre
Cap de publicacions: Anna Sadurní

Disseny de la coberta: Anythink
Disseny i maquetació interior: Marta Gallifa
Fotografia de la coberta: Uncle Jun

ISBN: 978-84-126532-8-1
DL: B 11372-2023

© Fundació Bofill, 2024
Girona, 34
08010 Barcelona
fbfill@fundaciobofill.org
<http://www.fundaciobofill.cat>

Les publicacions de
la Fundació Jaume Bofill
estan disponibles per a descàrrega
al web: www.fundaciobofill.cat

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (CC BY 4.0), llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat, inclosa la comercial. Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

Índex

Introducció	5
El programa Beca + Secundària, explicat	7
Beques contra l'abandonament i les desigualtats educatives: una assignatura pendent	13
El programa Beca + Secundària: una aposta per la continuïtat educativa en clau d'equitat	21
Els tres puntals del programa: beca + orientació + accessibilitat	23
A qui va dirigida la Beca + Secundària?	26
Quins són els imports de l'ajut econòmic?	32
Quins recursos d'orientació es preveuen?	36
Beneficiaris del programa: tres escenaris de cobertura	38
Quin és l'impacte pressupostari del programa?	39
Un programa de fàcil accés i renovació, que arriba a qui ha d'arribar i quan toca	41
Horitzó 2030: un model de beca que garanteixi la continuïtat educativa de l'alumnat en risc de pobresa	47
Annex i Bibliografia	53

Introducció

L'economia de les famílies condiona en gran manera els resultats i les trajectòries educatives dels alumnes. La recerca nacional i internacional fa temps que ho ha demostrat. Sense anar més lluny, a Catalunya, el 2022 el percentatge global de joves que abandonen prematurament els estudis, un 16,9% (entre els més alts d'Europa), es duplica entre els joves amb menys recursos econòmics i educatius. Alhora, des de 2003, els resultats de les proves PISA van demostrant que els alumnes rics rendeixen dos cursos per sobre de l'alumnat pobre.

Aquesta associació entre l'estatus socioeconòmic de l'alumnat i el seu progrés educatiu té a veure amb la capacitat que tenen les famílies amb més recursos econòmics (normalment, amb un grau d'estudis també elevat) d'oferir als seus fills uns estímuls i un acompanyament educatiu que les famílies més pobres tenen més dificultats de proporcionar.

Una política compromesa amb l'equitat i la qualitat del conjunt del sistema educatiu ha de poder combatre aquesta bretxa d'oportunitats entre famílies riques i pobres. I el millor instrument de què disposa per fer-ho és un autèntic sistema de beques a l'estudi. Parlem de beques compensatòries per a la continuïtat dels estudis, centrades principalment en l'educació secundària.

En aquest àmbit la recerca també és clara: els països que inverteixen més en beques presenten unes taxes d'abandonament més baixes que la resta. A Espanya, alguns estudis indiquen que les beques a la postobligatòria incrementen en més d'un 20% la probabilitat de finalitzar amb èxit aquesta etapa.

Avui en dia, però, a Catalunya, la política de beques a l'estudi té un caràcter molt residual, tant en termes d'esforç pressupostari —la despesa en beques no universitàries representa un 3,4% del total de la despesa pública en educació, a la cua dels països europeus (2021)—, com en termes de cobertura —17,4% a l'obligatòria i secundària postobligatòria, molt inferior al percentatge d'infants i joves que es troba en risc de pobresa (29,2%). Al mateix temps, les beques compensatòries per a estudis postobligatoris del Ministeri d'Educació i Formació Professional tenen un import molt per sota del cost d'oportunitat de continuar estudiant —1.500 € de mitjana per estudiant/any (curs 2020-2021).

L'aposta per l'equitat reclama un programa de beques que contempli línies d'acció adreçades a atacar les tres barreres bàsiques per a la continuïtat educativa de l'alumnat amb més risc d'abandonament.

L'aposta per l'equitat reclama un programa de beques que contempli línies d'acció adreçades a atacar les tres barreres bàsiques per a la continuïtat educativa de l'alumnat amb més risc d'abandonament: *a)* una assignació econòmica generosa modulable segons el grau de necessitats de l'alumne i la família, per combatre la barrera econòmica i els costos d'oportunitat; *b)* un programa d'activitats d'orientació, per combatre la manca d'acompanyament i seguiment de l'alumnat en risc d'exclusió; *c)* un accés àgil i simple al programa, de renovació automàtica, per combatre les barreres informatives i burocràtiques que sovint desincentiven les famílies amb menys recursos econòmics i culturals a sol·licitar alguns esquemes d'ajuts i beques.

En aquest document desenvolupem una proposta de programa de beques contra l'abandonament educatiu que incorpora aquests tres components: la Beca + Secundària. Un programa adreçat a l'alumnat més vulnerable entre 3r d'ESO i 2n de postobligatòria, amb unes previsions d'import, cobertura i accessibilitat que permetrien fer un salt endavant respecte a l'actual política de beques; i alhora, amb un desplegament perfectament assumible des d'un punt de vista pressupostari.

El programa Beca + Secundària, explicat

El programa Beca + Secundària, explicat

1 Què és la Beca + Secundària?

És una beca que, a més de l'ajut econòmic, inclou orientació personalitzada als beneficiaris. Va dirigida a l'alumnat de famílies amb pocs recursos econòmics, que cursa de 3r d'ESO a 2n de postobligatòria, per mirar d'assegurar que no abandonin els estudis i que acabin batxillerat o un cicle de grau mitjà.

Una beca així permetria que Catalunya passés de no tenir política pròpia de beques a situar-se entre els països amb models de beques més avançats.

2 Per què són necessàries les beques a l'estudi?

A Catalunya els graus d'abandonament educatiu prematur són alarmants i afecten molt especialment els col·lectius econòmicament més vulnerables. La recerca ha demostrat que una bona política de beques a l'estudi de caràcter compensatori pot reduir l'escletxa d'oportunitats entre rics i pobres i millorar els graus d'equitat i qualitat del conjunt del sistema educatiu. En concret, els països que inverteixen més en beques presenten unes taxes d'abandonament més baixes que la resta.

3 A Catalunya tenim una autèntica política de beques?

No. Catalunya està a la cua dels països europeus en el pressupost públic que destina a beques (només el 3,4% de la despesa en educació), cosa que fa que l'alumnat que rep una beca no arribi ni de bon tros a l'alumnat pobre (17% d'alumnat becat i 29% d'alumnat en risc de pobresa). A més, els ajuts a la postobligatòria que dona el Ministeri d'Educació (Catalunya no té un programa propi) es queda en uns minsos 1.500 € de mitjana per alumne/any.

Alhora, la fragmentació de beques entre etapes educatives i administracions fa que no hi hagi un suport real a la continuïtat de les trajectòries de l'alumnat amb pocs recursos econòmics.

4 Per quin model de beques a l'estudi cal apostar?

Per un model basat en les necessitats de l'alumnat i no en el seu rendiment acadèmic. Aquest tipus de beques són les que compensen millor les desigualtats econòmiques de partida de l'alumnat, que impacten fortament en el seu rendiment acadèmic i en les trajectòries formatives que segueix.

5 Per què la Beca + Secundària pot contribuir a reduir l'abandonament i les desigualtats educatives?

Perquè aporta solucions a les tres principals barreres per continuar estudiant que té l'alumnat amb pocs recursos econòmics:

- Contra la barrera econòmica, l'import de la Beca + Secundària es calcula en funció de la renda familiar.
- Contra la barrera de manca d'acompanyament, s'afegeix un programa d'orientació que dona suport i fa seguiment de l'alumnat becat.
- Contra la barrera d'accés, se simplifiquen els procediments burocràtics per sol·licitar la beca, ja que fan que una gran part de la població potencialment beneficiària d'ajuts ni tan sols els demani.

6 A qui va dirigida la Beca + Secundària?

Als i les joves amb pocs recursos econòmics que fan de 3r d'ESO a 2n de postobligatòria, tant en centres públics com concertats. Com a estudis secundaris postobligatoris es contemplen: cicles formatius de grau mitjà, batxillerat, programes de formació i inserció (PFI), educació especial postobligatòria, i estudis d'arts plàstiques i disseny, arts escèniques, art dramàtic, dansa i música.

7 D'on surten els llindars econòmics per concedir un import o un altre de la beca?

Dels següents càlculs, que van en funció del nombre de membres a la llar i que es basen en les rendes de la societat catalana:

- **Llindar 1.** El que queda per sota de l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (IRSC) de 2022. Aquest indicador serveix per valorar la situació de necessitat a fi de poder tenir dret o accés a les prestacions socials, ja que es considera que per sota de l'IRSC no es pot fer front a les despeses essencials per al manteniment de les persones que integren la família. L'any 2022 era de 16.732,3 € per a una família de dos adults i dos infants.
- **Llindar 2.** Els ingressos que marquen el llindar de risc de pobresa per 2022. Per exemple, per una família de dos adults i dos infants són 23.723,6 €.
- **Llindar 3.** Per sota d'aquest llindar hi ha el 30% de les famílies amb menys ingressos de Catalunya l'any 2021: per exemple, per una família de dos adults i dos infants són 29.654,5 €.

8 Donar diners per estudiar? Quants i per què?

Sí, la Beca + Secundària dona diners per estudiar. Per a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, per reduir l'abandonament i l'absentisme, i es donen un màxim de 3.000 € a l'any, en el cas de les famílies més pobres.

En el cas dels i les alumnes que cursen estudis postobligatoris, parlem d'una «beca-salari», per evitar que per necessitats econòmiques vagin a treballar en lloc de continuar estudiant. Per a les famílies més pobres són 6.146 € a l'any (l'IRSC pels 10 mesos que dura el curs).

9 Quina orientació s'ofereix en el marc del programa?

L'alumnat becat rep orientació personalitzada, entre 45 minuts i 1 hora a la setmana, que li proporciona el centre on estigui estudiant. L'orientació vol fer créixer el seu autoconeixement, conscienciar-lo i informar-lo sobre el sentit dels estudis, ajudar-lo a analitzar les oportunitats formatives que té a prop, connectar-lo amb els recursos i serveis disponibles i involucrar la seva família en la continuïtat dels seus estudis. La direcció i coordinació de les accions d'orientació són responsabilitat dels centres educatius, encara que la seva posada en pràctica pugui ser assignada a professionals externs vinculats a programes de suport del Departament, els municipis o les entitats socials.

10 Per què és important un accés àgil i simple al programa?

Per superar les barreres informatives i burocràtiques en l'accés a ajudes socials. Sovint aquestes barreres són una trava per a les famílies amb menys recursos econòmics i culturals —justament aquelles qui se n'haurien de beneficiar. Per evitar que aquestes

famílies acabin no sol·licitant les ajudes, el programa Beca + Secundària proposa un procediment d'accés basat en la simplificació administrativa i en el treball d'ofici per part de l'administració educativa, així com en un sistema de renovació automàtica.

11 Quant valdria implantar la Beca + Secundària?

Proposem l'Horitzó 2030 per assolir un model de beca que garanteixi la continuïtat educativa de l'alumnat en risc de pobresa. Això implica un escenari on obtindria beca i orientació el conjunt de l'alumnat de 3r d'ESO a 2n de postobligatòria en situació de risc de pobresa o en situació de privació material greu, això és, un 29,5% dels alumnes (106.161 alumnes en l'actualitat) tant en centres públics com concertats. L'impacte pressupostari d'aquest escenari és de 455,6 M€, un import equivalent al 5,6% de la despesa pública en ensenyaments no universitaris.

Fins a arribar a aquest horitzó, plantejem dues propostes intermèdies de «bàsics» (llindars 1 i 2), per on avançar en els pròxims quatre anys:

- Proposta bàsica amb focus en la postobligatòria, amb un cost de 198 M€. Respecte a la proposta completa, en aquest escenari s'exclouen els incentius econòmics a l'ESO i es redueixen els imports de la beca a la postobligatòria i als PFI contemplats en el disseny original.
- Proposta bàsica ESO + postobligatòria, 283,5 M€. Respecte a la proposta completa, es redueixen els imports de la beca a l'ESO (no s'exclouen), així com a la postobligatòria i als PFI.

12 Hi ha altres països que apliquin models de beques similars?

Països com Noruega o Dinamarca tenen programes públics potents de beques per incentivar la permanència de l'alumnat amb menys recursos als estudis postobligatoris. Per exemple, el programa d'ajuts danès, a banda d'una cobertura i uns imports elevats, permet compatibilitzar la beca amb treball remunerat. Aquests programes, però, no acostumen a tenir un component associat d'orientació personalitzada.

En canvi, hi ha fundacions o entitats socials que sí que duen a terme iniciatives que combinen ajut econòmic amb orientació o mentoria, però poden arribar a pocs joves; és el cas de la beca Zing a Catalunya o de nombrosos programes de fundacions americanes. El programa Beca + Secundària planteja el repte i l'oportunitat de dur al conjunt del país un esquema públic d'assignació econòmica més acompanyament educatiu.

**Beques contra
l'abandonament
i les desigualtats
educatives: una
assignatura pendent**

Beques contra l'abandonament i les desigualtats educatives: una assignatura pendent

La relació entre l'estatus socioeconòmic de l'alumnat i els seus resultats i trajectòries educatives està internacionalment documentada i s'explica pel fet que les famílies amb més recursos econòmics, habitualment amb un grau d'instrucció també més elevat, ofereixen als seus fills uns estímuls cognitius, un acompanyament i suport als aprenentatges i un accés a activitats extraescolars d'alt valor educatiu que les famílies amb menys recursos tenen menys possibilitats de proporcionar.

Aquesta relació la constatem en la incidència desigual de l'abandonament educatiu prematur entre col·lectius. A Catalunya, l'any 2023 el percentatge de joves que abandonaven prematurament els estudis, sense una titulació postobligatòria, era del 14%. Es tracta d'una xifra alarmant, per sobre de la del conjunt d'Espanya (13,6%) i molt superior a la mitjana europea (9,6% el 2022). Doncs bé, el percentatge d'abandonadors a Catalunya s'incrementa molt significativament entre els joves amb menys recursos econòmics i educatius: abandonen el 20,41% de joves amb mares amb estudis secundaris o inferiors, enfront del 4,1% amb mares amb estudis superiors i el 18,8% del quartil més baix d'ingressos enfront del 0,8% del quartil més alt (Curran i Montes, 2022).

Si les polítiques educatives no afronten la correcció de l'escletxa econòmica en l'accés i manteniment a l'educació secundària, difícilment aconseguiran contrapesar les desigualtats educatives entre alumnes rics i pobres. En aquest terreny, una autèntica política de beques a l'estudi està cridada a accomplir un paper més que determinant. Parlem de beques de caràcter compensatori, que s'assignen, no amb un criteri de «mèrit» o de bon rendiment, sinó per raó de la manca de recursos econòmics de l'alumnat i les seves famílies. L'impacte positiu d'aquests esquemes d'ajut (*need-based*), a diferència del que succeeix amb els esquemes *merit-based*, té justament a veure amb la seva capacitat per corregir les desigualtats econòmiques de partida de l'alumnat, principal factor explicatiu de les desigualtats observables en els resultats i les trajectòries educatives d'uns i altres col·lectius d'alumnes.

Les polítiques educatives han d'afrontar la correcció de l'escletxa econòmica en l'accés a la secundària per contrapesar les desigualtats educatives entre alumnes.

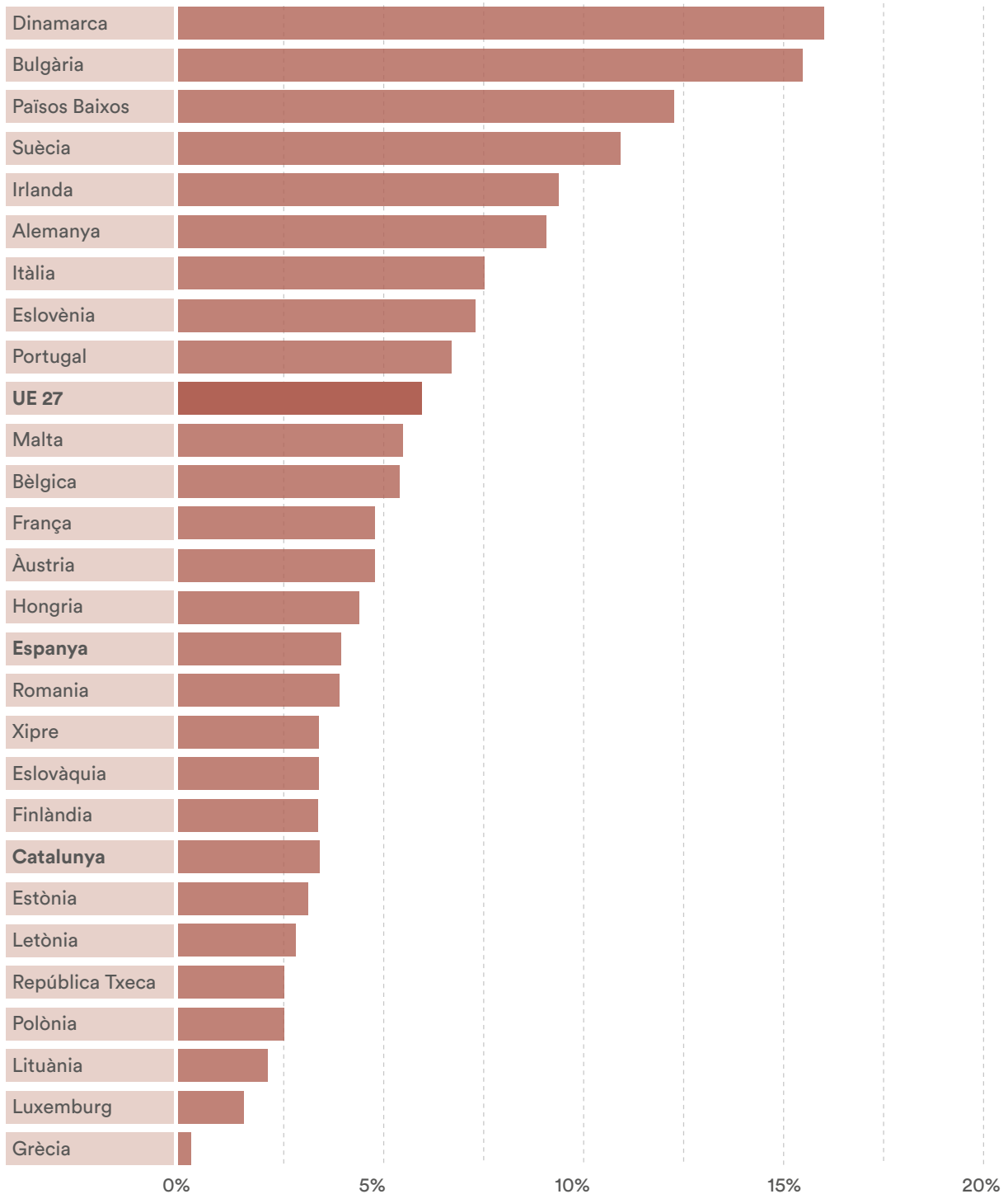
Les revisions de l'evidència internacional remarquen l'impacte que els programes de beques i ajuts tenen en els resultats educatius a la primària i en la continuïtat educativa a la secundària, particularment aquells programes que incentiven la participació de les famílies i els centres educatius en accions de seguiment vinculades a la percepció de la beca (Mediavilla, 2017). A Espanya, alguns estudis xifren l'impacte de les beques a la secundària en un increment del 20% en la probabilitat de finalitzar amb èxit els estudis postobligatoris (Mediavilla, 2013). I en el pla comparat, s'observa com els països que dediquen un percentatge superior de la despesa educativa a programes de beques a la primària i la secundària, a igualtat d'altres variables de context, acostumen a presentar unes taxes d'abandonament educatiu prematur més baix (Alegre i Benito, 2010; 2014).

Tanmateix, dades com les que mostrem a continuació permeten concloure que, tant a Catalunya com a Espanya, la política de beques continua sent un àmbit de política educativa clarament subdesenvolupat, particularment en l'etapa secundària. Aquesta manca ja va ser denunciada l'any 2018 per Save the Children en el seu informe [*Becas para que nadie se quede atrás*](#).

En concret, a Catalunya, el curs 2020-2021, la despesa en beques representa un 3,4% del total de la despesa pública en educació, un esforç d'inversió que ens situa a la cua dels països europeus, lluny de països com Bulgària, Dinamarca, Països Baixos o Suècia, amb percentatges de despesa superiors al 10% (Gràfic 1). En termes de cobertura (Gràfic 2), al conjunt dels estudis no universitaris, el percentatge d'alumnat becat és del 16,9%, força per sota de la mitjana espanyola (23,4%) i molt inferior al percentatge d'infants i joves que es troba en risc de pobresa (un 31,8% el 2022).

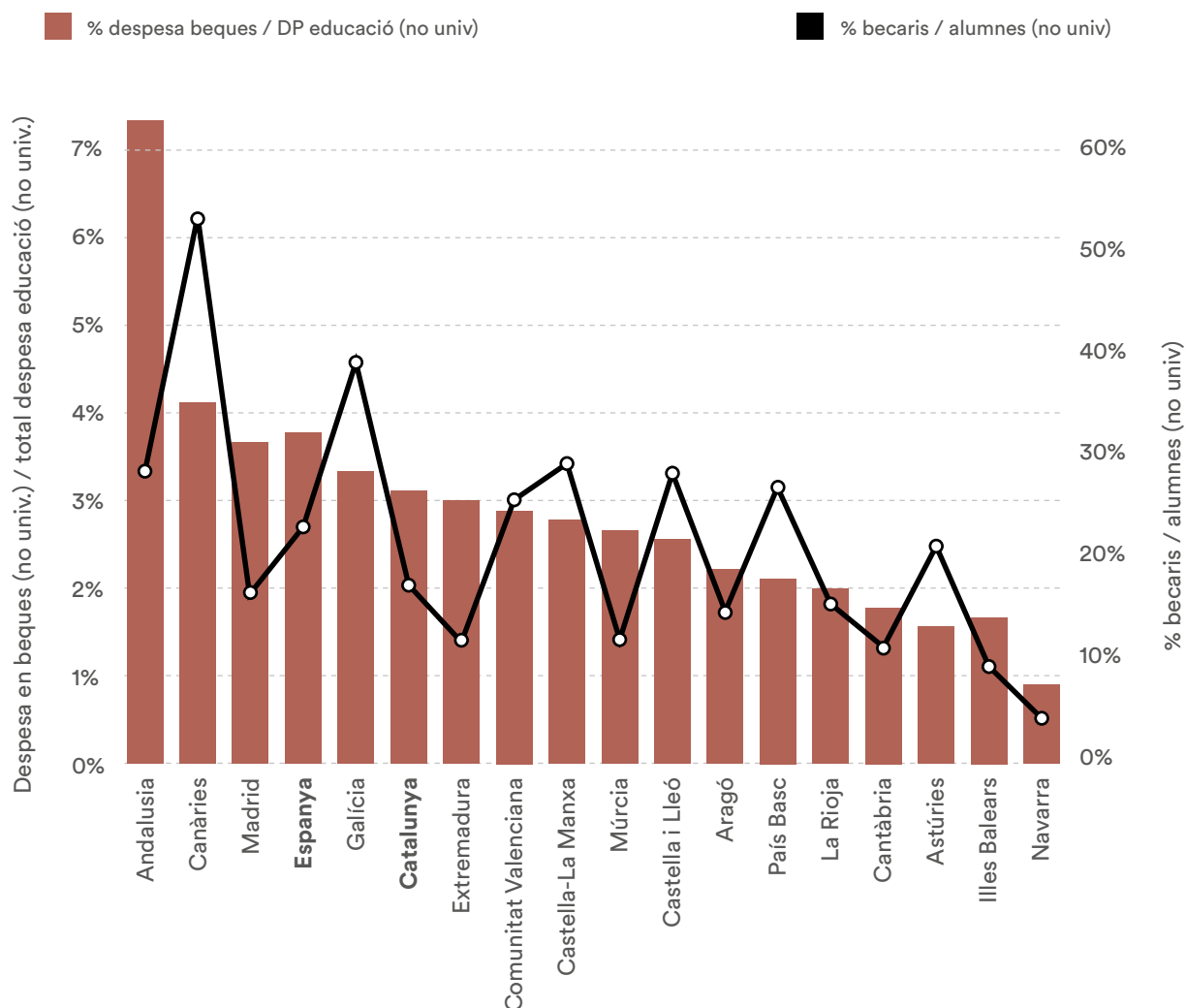
Gràfic 1. Despesa en beques sobre la despesa pública total en educació, per països europeus (2020)

Nota: Les dades corresponen a l'any 2020, a excepció de Grècia (2019), Eslovàquia (2018), Irlanda (2014) i Estònia (2013). No hi ha dades de Croàcia. Les dades de Catalunya han estat elaborades a partir de les dades del Ministeri d'Educació.

Font: Eurostat, Ministeri d'Educació i Institut Nacional d'Estadística.

Gràfic 2. Despesa en beques sobre el total de despesa i becaris sobre el total d'alumnat, ensenyaments no universitaris, curs 2021-2022

Font: Ministeri d'Educació i Formació Professional.

A banda d'insuficient en cobertura, imports i en termes d'esforç pressupostari general, la política de beques a l'Estat espanyol es troba fragmentada entre etapes i programes de diferents administracions i entitats (vegeu la Taula 1). Aquesta fragmentació impedeix l'articulació d'esquemes d'ajuts compensatoris dissenyats sobre la base de l'alumne i la seva trajectòria de continuïtat al llarg del seu cicle educatiu.

Taula 1. Principals convocatòries d'ajuts i beques segons l'organisme responsable

	Ministeri d'Educació i Formació Professional	Departament d'Educació	Corporacions locals	Entitats tercer sector
Educació infantil (1r cicle)		Cofinançament amb municipis: <ul style="list-style-type: none"> • Matrícula • Menjador • Transport 	Cofinançament amb Departament: <ul style="list-style-type: none"> • Matrícula • Menjador • Transport 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajuts complementaris puntuals
Educació infantil (2n cicle), primària i ESO		Finançament: <ul style="list-style-type: none"> • Beques compensatòries per cobrir: <ul style="list-style-type: none"> · Costos indirectes: menjador i transport. · Costos directes: material, sortides, activitats lectives complementàries, etc. 	Gestió: <ul style="list-style-type: none"> • Beques compensatòries per cobrir: <ul style="list-style-type: none"> · Costos indirectes: menjador i transport. · Costos directes: material, sortides, activitats lectives complementàries, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajuts complementaris puntuals
Educació postobligatòria no universitària	Beques generals: <ul style="list-style-type: none"> • Ajuts compensatoris • Ajuts per a residència i transport 			<ul style="list-style-type: none"> • Ajuts complementaris puntuals
Educació universitària	<ul style="list-style-type: none"> • Matrícula • Beques compensatòries • Ajuts per a residència i transport • Beques de col·laboració • Programes europeus 	<ul style="list-style-type: none"> • Beques Equitat • Beques Excel·lència 		<ul style="list-style-type: none"> • Ajuts complementaris puntuals

Font: Adaptació de l'Informe Save the Children [Becas para que nadie se quede atrás](#) (2018, p. 20).

**El programa
Beca + Secundària:
una aposta per la
continuïtat educativa
en clau d'equitat**

El programa Beca + Secundària: una aposta per la continuïtat educativa en clau d'equitat

L'aposta per una autèntica política de beques i ajuts al servei de la lluita contra l'abandonament i les desigualtats hauria de prioritzar aquells esquemes de beca que, d'una banda, apunten més directament a neutralitzar els factors que interfereixen en la continuïtat dels estudis d'aquells col·lectius d'alumnes amb les taxes d'abandonament més altes, i, de l'altra, es concedeixen en aquells moments o períodes del cicle educatiu més determinants de les trajectòries educatives.

En aquesta direcció, la Beca + Secundària que proposem aquí es planteja com un ajut econòmic per a alumnes en situació econòmica desfavorida que cursen 3r i 4t d'ESO, 1r i 2n curs de Batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i ensenyaments postobligatoris de règim especial. Aquest ajut econòmic es concedeix acompanyat d'un pla individualitzat d'orientació, amb l'objectiu de reduir l'abandonament i promoure trajectòries personals d'aprenentatge adaptades a les necessitats i interessos de l'alumnat. Tot plegat, en el marc d'un procediment d'accés i renovació àgil i simplificat.

Els tres puntals del programa: beca + orientació + accessibilitat

La Beca + Secundària contempla tres línies d'acció adreçades a atacar tres barreres bàsiques per a la continuïtat educativa de l'alumnat amb més risc d'abandonament:

- **Una assignació econòmica modulable segons el grau de necessitats** de l'alumne i la família, per combatre la barrera econòmica que per a molts joves representa el fet de mantenir-se escolaritzat els darrers cursos de l'ESO i tot el període de la secundària postobligatòria: costos directes (material, sortides, activitats lectives complementàries, etc.), indirectes (menjador i transport) i d'oportunitat (a partir dels 16 anys, salari no percebut pel fet d'estar estudiant) de l'educació en aquestes etapes.

En el cas de l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, l'assignació econòmica es concep com un mecanisme per reduir la desadhesió escolar; en el cas de l'alumnat de postobligatòria, l'ajut es planteja com una «beca salari». En tots dos casos, l'assignació econòmica incorpora mecanismes d'incentivació per a la millora dels resultats educatius.

- **Un programa d'activitats d'orientació**, per combatre les barreres de coneixement, la manca de persones referents d'acompanyament dins dels centres i d'eines d'autoconeixement que caracteritzen la situació de molts joves escolaritzats a l'educació secundària en el seu conjunt. Aquestes barreres tot sovint duen els alumnes a prendre decisions desencertades al llarg dels darrers cursos de la secundària obligatòria, així com en el trànsit i un cop dins la secundària postobligatòria, que en no poques ocasions culminen en un procés de desmotivació i abandonament dels estudis. Un pla individualitzat d'orientació, sota la responsabilitat dels centres educatius, amb accions ajustades a la situació i necessitats dels joves, que contempli la participació de les famílies en un acord d'acompanyament a l'escolaritat dels fills, pot ser bàsic per garantir l'aprofitament de la prestació rebuda.
- **Un accés àgil i simple al programa Beca + Secundària**, per combatre les barreres informatives i burocràtiques que sovint desincentiven les famílies amb menys recursos econòmics i culturals a sol·licitar alguns esquemes d'ajuts i beques. És el fenomen que coneixem com a *non-take-up* dels ajuts socials per part d'aquelles famílies que en serien perfectament elegibles. Un esquema que ajudi a superar aquesta problemàtica requereix que les dades acadèmiques i de mitjans econòmics a recollir dels sol·licitants, i que en justificaran o no l'elegibilitat i primer accés al programa, procedeixin principalment de registres administratius i siguin treballades d'ofici per l'administració educativa. Un cop concedida la beca (ajut econòmic i accions d'orientació), en cas que no canviïn les condicions d'elegibilitat del beneficiari, la seva renovació serà automàtica al llarg de tot el període d'aplicació, això és, fins al segon curs de l'educació postobligatòria.

Requadre 1. Tres exemples internacionals de programes de beca més recursos d'acompanyament: Reconnect, Fundació Jack Kent Cooke i Gates Millennium Scholars

L'Estat de Victòria (Austràlia) ofereix el programa [Reconnect](#), que planteja una intervenció global per trencar les barreres que afecten la capacitat del jovent d'entre 17 i 19 anys per assolir el seu potencial professional. L'objectiu principal és donar suport al jovent beneficiari per iniciar un itinerari formatiu i mantenir-s'hi. Els proveïdors de Reconnect 2021 ofereixen una varietat de suports que poden incloure: ampliació de competències bàsiques i per a l'ocupabilitat, informació, planificació i assessorament laboral, tutories individualitzades, derivació a serveis d'habitatge i allotjament, a recursos en salut mental, etc. El principal requisit és no estar estudiant. El programa té un plantejament col·laboratiu amb les entitats de l'entorn, que participen fent-ne difusió, conviden el jovent potencialment beneficiari a participar-hi, generen entorns d'aprenentatge per aquest jovent, avaluen les seves necessitats d'aprenentatge i desenvolupen un pla individualitzat per a la seva transició cap a una formació continuada o una ocupació.

El programa [Joves Estudiants de la Fundació Jack Kent Cooke](#) acompanya estudiants a l'inici de la postobligatòria amb bons resultats acadèmics, però amb dificultats econòmiques en la seva etapa preuniversitària. El programa inclou una beca i recursos d'acompanyament durant cinc anys. Entre d'altres, s'ofereix assessorament acadèmic i universitari en els períodes anteriors al canvi d'etapes o plans d'estudis, la planificació i l'establiment d'objectius personals a quatre anys, programes de lleure educatiu en períodes vacacionals, suport econòmic per portar a terme activitats extraescolars, connexió amb experiències de servei comunitari i aprenentatge-servei, pràctiques, espais d'enxarxament entre iguals, oportunitats laborals i altres oportunitats d'enriquiment de l'aprenentatge. També requereix la implicació de l'entorn familiar en l'establiment d'un compromís de suport, acompanyament i seguiment de l'estudiant. Entre els requisits per optar a aquests ajuts hi ha: haver obtingut bons resultats acadèmics en cursos anteriors, mostrar motivació i tenir capacitats de lideratge, i estar en una situació econòmica per sota d'un llindar determinat. La beca es renova anualment a través d'un procés d'avaluació que porta a terme la Fundació en funció de l'assoliment dels compromisos establerts per part de l'alumne i els resultats obtinguts.

La beca [Gates Millennium Scholars](#) s'orienta a estudiants afroamericans, membres de grups indígenes americans i nadius d'Alaska, de les illes del Pacífic asiàtic, i hispanoamericans. La convocatòria vol promoure l'excel·lència acadèmica i oferir una oportunitat als estudiants minoritaris destacats, amb necessitats financeres importants per assolir el seu màxim potencial. L'objectiu és augmentar la representació d'aquests grups en algunes disciplines on s'observa que estan infrarepresentats (p. ex., informàtica, educació, enginyeria, biblioteconomia, matemàtiques, salut pública i ciències). Es tracta d'una beca amb un plantejament de complementarietat amb la [beca federal Pell](#). Aquest tipus de beques, conegudes com a beques «d'últim dòlar», cobreixen el cost de l'escolarització després de l'atorgament de les subvencions federals. En aquest sentit, l'alumnat sol·licitant ha de ser elegible per a la beca Pell.

A qui va dirigida la Beca + Secundària?

Cursos i etapes educatives on es concedeix

El programa garanteix l'atenció als moments clau en què es dibuixen les decisions i els itineraris formatius dels i les joves. D'aquesta manera, s'adreça a joves que es trobin escolaritzats entre 3r d'ESO i el segon curs de secundària postobligatòria en centres públics i concertats. Com a estudis secundaris postobligatoris es contemplen: cicles formatius de grau mitjà, batxillerat, programes de formació i inserció (PFI), educació especial postobligatòria, i estudis d'arts plàstiques i disseny, arts escèniques, art dramàtic, dansa i música.

Els principals components de la beca (ajut econòmic i suport d'orientació) es modulen segons l'etapa educativa. Al llarg d'aquests quatre cursos d'educació secundària, la repetició de curs no exclou la possibilitat de continuar rebent la beca i l'orientació.

Situació socioeconòmica i familiar de l'alumne

La Beca + Secundària ofereix un ajut econòmic i unes activitats d'orientació a l'alumnat de secundària en situació desfavorida, entesa com aquella situació en què es troben els i les joves en llars amb un

nivell baix de renda (Taula 2) i valor patrimonial (veure Requadre 2), així com nois i noies amb pares i mares amb baix grau d'estudis¹.

L'import de la beca es modula en funció del llindar de renda en què es troba la família de l'alumne sol·licitant. Per a l'establiment dels llindars es computen els ingressos dels diversos membres de la família, exclosos altres ajuts que pugui rebre la família per raó de la seva vulnerabilitat econòmica (ajuts al lloguer, per menors a càrrec, etc.) i que són compatibles amb la Beca + Secundària. L'única excepció en aquest criteri és l'alumnat en cursos de PFI, que rebrà l'import bàsic de la beca postobligatòria sense diferenciació per raó de renda.

S'estableixen tres llindars de renda, tots ells especificats a partir de la tipologia de membres de la llar i d'acord amb la realitat d'ingressos de les famílies catalanes:

- **Llindar 1.** Defineix les situacions econòmiques de major vulnerabilitat, i correspon a una renda equivalent a l'IRSC (Indicador de Renda de Sufficiència de Catalunya) de 2022. Aquest tall és també equivalent al valor del decil 1 de la distribució de la renda de la població catalana el 2021. Aquest llindar tindria una cobertura del 17,6% de l'alumnat en els cursos elegibles (de 3r d'ESO a 2n de postobligatòria, curs 2022-2023), 63.353 alumnes.
- **Llindar 2.** Aquest tall es fixa en l'estimació per llar dels ingressos equivalents al llindar de risc de pobresa (2022). Amb aquest llindar s'assoleix una cobertura del 29,5% de l'alumnat en els cursos elegibles, 106.161 alumnes.
- **Llindar 3.** Aquest tall inclou fins al 30% de les famílies de renda més baixa de Catalunya l'any 2021. Cobreix el 42,3% de l'alumnat en els cursos elegibles, 152.493 alumnes.

1 Per al cas de la postobligatòria, es consideraran elegibles per al programa Beca + Secundària tots els alumnes perceptors de les beques per a la postobligatòria no universitària del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Taula 2. Llindars de renda familiar que donen accés i modulen l'import de la beca

Composició llar	Llindar 1	Llindar 2	Llindar 3
Un adult i un infant	10.358,0 €	14.686,0 €	18.357,5 €
Un adult i dos infants	12.748,4 €	18.075,1 €	22.593,9 €
Un adult i tres infants	15.138,7 €	21.464,2 €	26.830,3 €
Dos adults i un infant	14.341,9 €	20.334,5 €	25.418,1 €
Dos adults i dos infants	16.732,3 €	23.723,6 €	29.654,5 €
Dos adults i tres infants	19.122,6 €	27.112,7 €	33.890,9 €
Tres adults i un infant	16.333,9 €	23.158,8 €	32.478,8 €
Tres adults i dos infants	18.724,2 €	26.547,9 €	36.715,1 €
Tres adults i tres infants	21.114,6 €	29.937,0 €	40.951,5 €

Font: INE (2022) i Padró d'Habitants (2022).

Requadre 2. Requisits patrimonials

Alhora, pel que fa als requisits patrimonials, queden excloses de la convocatòria les famílies amb:

- Valors cadastrals de les propietats immobiliàries diferents de l'habitatge habitual superiors als límits establerts en les convocatòries de beques postobligatòries del Ministeri.
- Rendiments nets del capital mobiliari més guanys patrimonials de la unitat familiar superiors a 1.700 euros durant l'any precedent.
- Ingressos precedents d'activitats econòmiques o participació en entitats superiors als 155.500 euros l'any precedent.

Requadre 3. Casos especials

De manera extraordinària, es consideren les següents situacions com a casos especials que donen dret automàtic a participar en el programa:

- Orfes absoluts.
- Fills i filles de pare o mare solters, divorciats o separats legalment, l'única font d'ingressos dels quals siguin les pensions per aliments.
- Famílies en les que els pares o algun fill, el fill de l'alumne elegible o el propi alumne tinguin una discapacitat legalment reconeguda del 33% o superior.
- Famílies en què el principal perceptor de rendes sigui pensionista.
- Famílies perceptores de la Renda garantida.
- Joves tutelats o extutelats per l'administració.
- Joves en règim d'acollida familiar.

Requadre 4. Un exemple de suport econòmic a la secundària post-obligatòria: el programa de subvencions per a estudis postobligatoris (Dinamarca)

A Dinamarca, la convocatòria de [Subvenció per estudis en l'etapa post-obligatòria](#) (SU) s'inclou en el marc del Pla estatal de préstecs i subvencions educatives (SU i SU-lån). La particularitat principal del sistema danès és la consideració i compatibilització de les beques amb el possible treball de l'alumnat, de manera que el disseny de les beques s'adapta a la diversitat de casuístiques dels estudiants. Hi ha dues modalitats:

- Els alumnes majors de 18 anys que cursen batxillerat general, batxillerat professional o un programa de formació professional poden rebre suport per a qualsevol nombre de cursos, amb l'excepció de certs programes de batxillerat. Els condicionants per mantenir la beca són assistir a classes, presentar-se a exàmens i demostrar que estan actius en els seus programes educatius. No s'estableixen límits de temps per a aquest tipus de suport. Fins als 20 anys, la quantia atorgada depèn dels ingressos familiars. Quan aquesta supera una quantitat determinada, la beca es redueix progressivament acabant en una subvenció mínima.
- L'alumnat matriculat en un programa de grau complet d'educació superior té dret a una sèrie de mensualitats si compleix unes condicions generals (p.ex., tantes mensualitats com mesos duri el grau complet, més 12 mensualitats addicionals). Aquest plantejament permet que, dins d'aquest termini, els alumnes puguin canviar d'uns estudis a uns altres mantenint la beca.

[L'import de les beques](#) consisteix en una part fixa (994 DKK/mes l'any 2022) i una variable en funció dels ingressos de les llars (aquesta part pot arribar als 2.758 DKK/mes en el cas que els ingressos de la llar estiguin per sota dels 361.468 DKK).

Es tracta d'un sistema que fomenta que l'alumnat organitzi els seus estudis segons les seves preferències personals i les seves possibilitats de guany. Al mateix temps, però, es promou la responsabilitat per gestionar la pròpia situació financera.

Amb relació als recursos d'orientació, l'alumnat de famílies amb un grau baix d'estudis (nivell educatiu màxim assolit per pare o mare no superior a estudis obligatoris) i que es trobin en qualsevol dels llinars de renda rebran al voltant de 40 hores d'orientació per curs (1 hora setmanal); la resta d'alumnes (pare o mare amb estudis postobligatoris o més, en qualsevol llinar de renda), un aproximat de 30 hores al curs (45 minuts per setmana).

Situació acadèmica de l'alumne

L'accés inicial al programa de la beca no contempla cap requisit acadèmic, més enllà de matricular-se al curs pertinent. Des d'aquest punt de vista, en el cas particular de la secundària postobligatòria, part dels alumnes que no són elegibles per a les beques del Ministeri perquè no compleixen els corresponents requisits acadèmics, sí que ho serien per al programa de Beca + Secundària.

La participació en el programa Beca + Secundària es renova de manera automàtica al llarg dels quatre cursos en què s'implementa. En tot cas, s'aplicaran correccions en l'import econòmic de la beca en funció de quina sigui l'evolució del rendiment acadèmic al llarg del període de participació en el programa.

Concretament, els alumnes que, sent perceptors de la beca, obtinguin una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final de curs, veuran incrementat en 100 euros la quantia de l'import percebut el curs següent. De l'altra banda, l'alumnat que obtingui una mitjana inferior a 4,5/10, veurà minorada en 100 euros la quantia econòmica de la beca.

Qui ingressa la Beca + Secundària?

El beneficiari últim del programa és l'alumne de secundària. És en ell i ella en qui han de redundar els avantatges i oportunitats que ofereix la participació en el programa. L'alumne és el protagonista de les accions d'orientació que s'hi inclouen.

Pel que fa al component econòmic de la beca, en el cas de l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, aquesta s'ingressarà íntegrament a la seva família. En el cas de l'alumnat de postobligatòria, la quantia de la beca es distribuirà un 50% per a la família, un 50% directament a l'alumne.

Quins són els imports de l'ajut econòmic?

Alumnat de 3r i 4t d'ESO

En el cas de l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, es preveu una assignació econòmica adreçada a reduir els efectes de la seva possible desadhesió escolar. Amb aquest ajut, de quantia lligada a la renda, es pretén compensar aquests efectes amb un motiu d'adhesió de caràcter més instrumental que, paral·lelament, caldrà acompanyar d'accions de suport educatiu i orientació. La percepció d'aquesta beca és independent del fet que l'alumne pugui ser beneficiari d'altres ajuts individuals (menjador, transport, activitats o material).

L'import a rebre es modula en funció del llindar de renda de la llar, i varia entre els 3.000 euros (llindar 1) i els 1.000 euros (llindar 3). Un cop s'ha accedit al programa, la quantia de l'ajut es revisa tenint en compte els resultats acadèmics de l'alumne, bonificant la millora del rendiment i rebaixant-la en cas d'empitjorament. Els pagaments es realitzen de manera trimestral.

Taula 3. Import econòmic de la beca a l'ESO, segons llindars de renda familiar

	Import de base (€/curs)* 3r i 4t d'ESO	Modulació per resultats acadèmics 4t d'ESO*	
		Millora de resultats	Empitjorament de resultats
Llindar 1	3.000	Increment de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.
Llindar 2	1.500	Increment de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.
Llindar 3	1.000	Increment de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat de 4t d'ESO que, sent perceptor de la beca, obtingués una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final de 3r d'ESO.

Font: Elaboració pròpia.

*A 3r d'ESO no s'aplica la modulació per resultats acadèmics (amb referència al curs anterior).

Alumnat de Batxillerat, FP i altres estudis no universitaris

En aquest cas, l'ajut es planteja com una «beca salari», amb l'objectiu de cobrir una part important del cost d'oportunitat de l'escolarització. Alhora, aquesta prestació actua també com a contrapès «instrumental» davant possibles sentiments de desadhesió escolar d'aquests joves.

L'import es modula segons el llindar de renda de la família i en funció de si l'alumne és beneficiari de la beca compensatòria per a estudis postobligatoris del Ministeri d'Educació i Formació Professional. Si l'alumne n'és beneficiari, es detraurà de la quantia assignable a la Beca + Secundària l'import lligat a renda que rebí del programa estatal. L'import base percebut, sumant programa estatal i català, no podrà superar l'equivalent a l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (2023) per als 10 mesos escolars, és a dir, 6.147 euros al curs. Aquesta quantia es revisa tenint en compte els resultats acadèmics obtinguts per l'alumne al llarg dels cursos postobligatoris, bonificant la millora del rendiment i rebaixant-la en cas d'empitjorament

A aquest ajut base caldrà sumar l'import per canvi de residència en cas que sigui necessari (2.500 €, equivalent al previst pel programa estatal el curs 2023-2024), més possibles despeses de transport. L'ajut al transport serà equivalent a tots els llindars de renda i serà de 200€ per a desplaçaments dins de la comarca i de 250 € per a desplaçaments fora de la comarca. Per ser-ne elegible caldrà acreditar haver realitzat la preinscripció en estudis postobligatoris d'especialitats que no s'ofereixen al municipi de residència o quan l'oferta n'és insuficient.

Taula 4. Import econòmic de la beca a la postobligatòria, segons llindars de renda familiar

	Ajut de base (€/curs)	Residència (€/curs)	Transport (€/curs)	Modulació per resultats acadèmics	
				Millora de resultats	Empitjorament de resultats
Llindar 1	6.147	2.500	200 € desplaçaments dins de la comarca; 250€ desplaçament fora de la comarca	Increment de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final del curs anterior.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final del curs anterior.
Llindar 2	4.000	2.500	200 € desplaçaments dins de la comarca; 250€ desplaçaments fora de la comarca	Increment de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final del curs anterior.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final del curs anterior.
Llindar 3	3.000	2.500	200 € desplaçaments dins de la comarca; 250€ desplaçaments fora de la comarca	Increment de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana superior a 7/10 en l'avaluació final del curs anterior.	Rebaixa de 100 € per a l'alumnat que, sent perceptor de la beca, hagi obtingut una mitjana inferior a 4,5/10 en l'avaluació final del curs anterior.

Font: Elaboració pròpia.

Alumnat de Programes de Formació i Inserció (PFI)

Tots els alumnes que es trobin cursant un PFI rebran l'import màxim de la beca per a l'obligatòria, 3.000 €/any, sense diferenciació per raó de renda. Aquesta assignació fixa i inferior a la de l'alumnat elegible a l'educació postobligatòria es justifica per la naturalesa no finalista dels PFI, programes que encaminen els alumnes bé cap al món del treball, bé de retorn als estudis (on podrien beneficiar-se d'una beca salari com la que es planteja aquí).

Requadre 5. Dos programes de beca salari: la Beca 6000 d'Andalusia i el programa d'ajuts universitaris de la Comunitat Valenciana

La **Junta d'Andalusia** va iniciar el seu programa de [Beca 6000](#) el curs 2019-2020. Aquest programa s'orienta a facilitar la permanència en el sistema educatiu de l'alumnat de famílies amb rendes baixes que cursi batxillerat, cicles formatius de grau mitjà o formació professional inicial. D'aquesta manera es vol contribuir a prevenir l'abandonament prematur d'aquest alumnat i aconseguir-ne la continuïtat en el sistema educatiu. La quantitat de diners atorgada vol constituir un estímul i també pal·liar el minvament d'ingressos que es produeix en les llars com a conseqüència de la no incorporació de l'alumnat al mercat de treball. Entre els requisits per sol·licitar aquesta beca, a banda del nivell de recursos econòmics de les llars segons els [llindars establerts per a la comunitat autònoma](#), també hi ha el requisit d'haver obtingut una nota mitjana d'almenys 5 punts a 4t d'ESO o en la nota final del cicle formatiu de grau mitjà o bàsic que hagi donat accés a fer batxillerat; així com el fet de no estar portant a terme cap activitat laboral, per compte propi o aliè, ni estar inscrit com a demandant d'ocupació. L'import que es rep completa la quantitat atorgada pel MEFP fins a arribar als 6.000 euros. Es tracta d'una beca de sol·licitud anual.

Per la seva banda, la **Generalitat Valenciana** disposa de la convocatòria de [Beques salari lligades a la renda per a la realització d'estudis universitaris durant el curs acadèmic 2021-2022 en les universitats públiques de la Comunitat Valenciana](#). D'igual forma, es tracta d'un esquema de beca complementari a l'ajut del MEFP i també complementa l'import fins als 6.000 euros. Els llindars de renda que s'utilitzen en aquesta [convocatòria](#)

també són específics per a la comunitat autònoma. Com a requisit acadèmic, a diferència d'altres convocatòries, s'estableix la necessitat d'haver superat una proporció de crèdits concreta en funció de la branca de coneixement en què es vulgui realitzar els estudis universitaris. Les bases de la convocatòria estableixen aquesta proporció de crèdits en funció de les branques de coneixement.

En els esquemes de beques salari, els ajuts no són finalistes. És a dir, no estan adreçats a cobrir les despeses directes o indirectes dels estudis. Conseqüentment, qui rep l'ajut són les persones beneficiàries i no es despleguen procediments de justificació o comprovació de les despeses com en altres esquemes de beques.

Quins recursos d'orientació es preveuen?

El programa Beca + Secundària vol contribuir a corregir la manca de recursos d'orientació de què disposen els centres educatius de secundària per fer front a l'acompanyament del seu alumnat, especialment d'aquell qui més necessitat en té, i ho vol fer enfortint els seus equips d'orientació.

En concret, l'alumne beneficiari rebrà un nombre d'hores d'orientació personalitzada, variable en funció del nivell d'estudis dels seus progenitors: l'alumnat de famílies amb baix grau d'estudis (nivell educatiu màxim assolit per pare o mare no superior a estudis obligatoris) i que es trobin en qualsevol dels llindars de renda definits rebran al voltant de 40 hores d'orientació per curs (1 hora setmanal); la resta d'alumnes (pare o mare amb estudis postobligatoris o més, en qualsevol llindar de renda), un aproximat de 30 hores al curs (45 minuts per setmana)².

La direcció i coordinació de l'estratègia i programació d'accions d'orientació seran responsabilitat de l'equip d'orientació dels centres. Pel que fa a la seva provisió, les sessions d'orientació podran ser proveïdes bé per part dels mateixos especialistes o professorat del

² Aquestes hores d'orientació individualitzada s'afegeixen a les ja rebudes de manera ordinària per l'alumnat.

centre (que caldrà reforçar amb més dotacions), bé per part de professionals externs vinculats a programes de suport del Departament, els municipis o les entitats socials. Un possible marc facilitador d'aquest segon esquema de provisió (lideratge del centre amb provisió externa) el podria representar el catàleg de recursos que ofereix el [Pla de Millora de les Oportunitats Educatives](#) (PMOE), que hauria de garantir la inclusió d'hores de professionals de l'orientació per als centres amb alumnes receptors de la Beca + Secundària.

Requadre 6. Una beca amb recursos d'acompanyament: el programa Zing (Fundació Nous Cims)

La [beca Zing](#) complementa el component de suport econòmic a l'estudiant amb un programa ampli de recursos d'acompanyament. Aquest programa inclou activitats troncal i d'altres que són opcionals. Pel que fa a les troncal, totes les persones beneficiàries participen en: i) una jornada inicial motivacional (Welcome Zing) per trencar amb creences limitadores i connectar amb la seva història d'èxit, ii) una jornada de treball de competències o *soft skills* al mes de febrer (Zing day), i iii) una sèrie d'activitats formatives al mes de juny per treballar *soft skills* que poden contribuir a la seva ocupabilitat. També s'ofereixen accions formatives per millorar la cerca de feina i les eines digitals. Complementàriament, i orientades a joves amb necessitats específiques, s'ofereixen activitats socioeducatives a través de l'esport.

Adicionalment, el programa ofereix suport a les persones amb iniciatives de dinamització col·lectiva al voltant d'interessos concrets (p. ex., crear un club de dibuix, un grup de teatre, etc.). El programa disposa de la plataforma Hivebrite per accelerar contactes i en la qual en el futur es preveu fer participar empreses per afavorir la contractació.

Més específicament, els joves que participen en Zing Instituts poden disposar d'un mentor o mentora que, durant el curs escolar, acompanya la persona perquè guanyi autoconfiança i motivació i així facilitar el procés d'orientació.

Donada la seva creixent cobertura (700 nous usuaris/any), es destaca com a factor estratègic el desenvolupament d'un sistema (aplicació) de seguiment acurat que ha permès escalar el programa i gestionar el seguiment d'un volum de persones considerable. Una peculiaritat d'aquest programa és que disposa de la col·laboració d'entitats de l'entorn i instituts en la identificació de les persones beneficiàries.

Beneficiaris del programa: tres escenaris de cobertura

De cara a estimar el cost global del programa Beca + Secundària, considerem tres possibles escenaris d'implementació. Aquests es defineixen en funció del grau de cobertura d'alumnes que es podria assignar al programa. De menys a més cobertura:

- **Escenari de suficiència.** Inclou l'alumnat en cursos elegibles (de 3r d'ESO a 2n de secundària postobligatòria, inclosos els PFI) situat per sota del llindar 1 de renda. El tall d'aquest llindar se situa en l'IRSC (o decil 1 de renda de la població catalana), per tant, s'hi inclouen les famílies que teòricament no tenen ingressos suficients per garantir la cobertura de les necessitats bàsiques. Aquest escenari cobreix un 17,6% dels alumnes matriculats el curs 2022-2023 en aquests estudis (63.353 alumnes).
- **Escenari de bàsics.** Alumnat en cursos elegibles situat per sota del llindar 2 de renda (per tant, llindars 1 i 2). El tall del llindar 2 se situa en la taxa de pobresa estimada per a les diferents tipologies de llar. Es correspon, així, amb el llindar que fixa el Departament d'Educació per poder ser beneficiari de les beques menjador. D'aquesta manera, en aquest escenari queda cobert l'alumnat procedent de famílies en risc de pobresa o en situació de privació material greu: un 29,5% dels alumnes en cursos elegibles (106.161 alumnes).
- **Escenari de compensació.** Alumnat en cursos elegibles situat per sota del llindar 3 de renda (per tant, llindars 1, 2 i 3). El tall del llindar 3 se situa en el decil 3 de la renda mitjana de les famílies catalanes amb fills dependents. Aquest escenari cobreix un 42,3% dels alumnes en els cursos elegibles (152.493 alumnes).

Taula 5. Beneficiaris del programa Beca + Secundària, segons escenaris de cobertura

Escenaris	Alumnat 3r i 4t d'ESO	Alumnat post-obligatòria	Alumnat PFI	Total	%Alumnat de secundària (3r ESO a 2n postobligatòria i PFI)
Suficiència	28.356	27.597	7.400	63.353	17,6%
Bàsics	50.051	48.710	7.400	106.161	29,5%
Compensació	73.531	71.562	7.400	152.493	42,3%

Font: Dades estimades a partir de l'estadística del Departament d'Educació (curs 2022-2023), INE (2022) i Padró d'Habitants (2022).

Quin és l'impacte pressupostari del programa?

El cost del programa Beca + Secundària es calcula considerant el nombre d'alumnat elegible cobert en cada escenari, i els imports corresponents a: *a)* les quanties de referència de la beca, i *b)* el cost de les hores assignades d'orientació, assumint un esquema en què aquestes són proveïdes per personal propi del centre educatiu (Taula 6)³.

D'aquesta manera, s'estima que el programa tindria un cost de 309 M€ en l'escenari de «suficiència» (63.353 alumnes, amb renda familiar inferior a l'IRSC), de 456 M€ en un escenari de «bàsics» (106.161 alumnes, amb renda inferior a la taxa de pobresa) i de 580 M€ en un escenari de «compensació» (152.493 alumnes, per sota del decil 3 de la renda mitjana de les famílies catalanes amb fills dependents) (Taula 7).

³ En el darrer apartat de l'informe es presenten propostes d'implementació intermèdies, en què es descompta l'import assignat a l'orientació del càlcul pressupostari, en assumir que aquest quedaria cobert per altres programes de suport educatiu, com per exemple el PMOE.

Taula 6. Imports considerats segons llindar de renda de l'alumnat: quanties beca i hores d'orientació

Llindars de renda	Beca			Orientació
	Alumnat 3r i 4t d'ESO	Alumnat postobligatòria	Alumnat PFI	Tot l'alumnat
Llindar 1	3.000,0 €	6.146,5 €	3.000,0 €	35 hores (mitjana) per alumne, 20 € per hora**
Llindar 2	1.500,0 €	4.000,0 €		
Llindar 3	1.000,0 €	3.000,0 €		

**Aquest import només es contempla en el cas que la provisió de l'orientació es realitzi per part de docents o especialistes del centre.

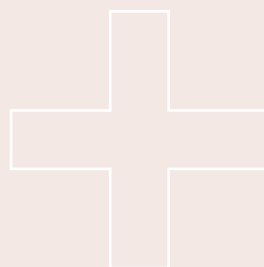
Font: Elaboració pròpia.

Taula 7. Cost del programa Beca + Secundària, segons escenaris de cobertura

	Suficiència (inclou llindar 1)	Bàsics (inclou llindars 1 i 2)	Compensació (inclou llindars 1, 2 i 3)
IMPORT BECA	264.327.699,9 €	381.321.907,7 €	473.357.204,9 €
ESO	85.068.953,8 €	117.610.390,9 €	141.090.923,7 €
Postobligatòria	157.058.746,1 €	241.511.516,8 €	310.066.281,2 €
PFI	22.200.000,0 €	22.200.000,0 €	22.200.000,0 €
IMPORT ORIENTACIÓ	44.347.162,6 €	74.312.401,5 €	106.744.886,1 €
ESO	19.849.422,6 €	35.035.426,6 €	51.471.799,5 €
Postobligatòria	19.317.740,1 €	34.096.974,9 €	50.093.086,6 €
PFI	5.180.000,0 €	5.180.000,0 €	5.180.000,0 €
TOTAL BECA + ORIENTACIÓ	308.674.862,5 €	455.634.309,2 €	580.102.091,1 €

Font: Elaboració pròpia a partir de l'estadística del Departament d'Educació (curs 2022-2023), INE (2022) i Padró d'Habitants (2022).

Mentre no es transfereixi a la Generalitat el finançament i la gestió dels ajuts individuals en l'etapa postobligatòria no universitària i mentre no es faci efectiu l'increment pressupostari previst pel Govern espanyol en el capítol de beques educatives de cara als pròxims anys, caldria detreure la contribució actual de l'Estat, de prop de 41,5 M€, de les estimacions presentades en la taula 7.

Un programa de fàcil accés i renovació, que arriba a qui ha d'arribar i quan toca

Les barreres informatives i burocràtiques en l'accés a programes i prestacions socials sovint són una trava perquè les famílies amb menys recursos econòmics i culturals, justament aquelles que se n'haurien de beneficiar, acabin sol·licitant-ne l'accés, o fins i tot, renovant-hi la participació un cop s'hi ha accedit. És el conegut fenomen *non-take-up* (NTU) dels ajuts socials, especialment incident entre els col·lectius més vulnerables. Per evitar aquesta realitat, el programa Beca + Secundària basa el seu disseny d'accés en la simplificació dels processos administratius i en el treball d'ofici per part de l'administració educativa.

El model de procedimentació que s'il·lustra tot seguit parteix d'un escenari en què s'assumeix que el Departament d'Educació centralitza tots els processos vinculats a la Beca + Secundària, que ja inclou els ajuts del Ministeri, i a escala pressupostària complementa

El conegut fenomen *non-take-up* dels ajuts socials és especialment incident entre els col·lectius més vulnerables. Per això és fonamental la simplificació del procés administratiu.

els fons rebuts del Govern central. Alhora, el conjunt de fases de procedimentació té com a objectiu evitar algunes de les situacions disfuncionals que actualment es produeixen, com ara la tardança en la percepció de l'ajut, que cal sol·licitar cada any, així com en la seva revisió anual.

Tot seguit es descriuen els moments i les accions clau del procés d'accés al programa, des d'una primera fase de campanya informativa fins al procediment de renovació de la participació.

1 **Campanya Beca + Secundària: l'administració educativa informa de l'existència de la beca**

Quina informació?

La campanya es dirigeix a informar de l'existència de la beca, animar les famílies a accedir al web referència perquè l'administració n'estudiï l'elegibilitat, i no tant a informar sobre els criteris econòmics que s'han de complir per accedir-hi. D'aquesta manera, es pretén minimitzar el NTU, i evitar que les famílies no iniciïn el procediment davant els dubtes de si compleixen els requisits.

A qui?

A totes les famílies amb fills o filles que estiguin cursant 2n d'ESO i que, per tant, faran 3r d'ESO el curs següent, que és el primer curs d'aplicació del programa de beca. També a l'alumnat que es preinscriu per fer algun CFGM o batxillerat⁴.

Cal assegurar que la informació arriba especialment a les famílies de l'alumnat potencialment elegible: alumnat NESE B i C, amb discapacitat reconeguda en grau superior o igual al 33%, famílies amb expedient a serveis socials per vulnerabilitat social, receptors de la Renda Garantida de Ciutadania, joves tutelats, extutelats o en acolliment, orfes absoluts i famílies monoparentals. L'administració educativa contactarà amb serveis socials per comunicar-los l'existència de la beca i els requisits i manera d'accedir-hi. De la mateixa manera, es farà arribar la informació a associacions i entitats que es dediquin a donar suport a col·lectius en situació vulnerable econòmicament, a joves tutelats o extutelats, a famílies amb fills amb discapacitat, etc. per assegurar que la informació arriba al màxim nombre possible de beneficiaris potencials.

⁴ Excepcionalment, el primer curs d'implantació de l'ajut, cal informar l'alumnat que el curs següent cursarà qualsevol dels cursos inclosos en la beca: 4t d'ESO i 2n curs de CFGM o batxillerat.

Com?

La campanya de comunicació ha de fer-se per diferents mitjans, tant analògics (fulletons, tríptics, cartells, OPIs i marquesines, etc.) com digitals (correus electrònics, SMS, etc.). En el cas del col·lectiu diana, és a dir les famílies de l'alumnat potencialment elegible, cal assegurar que reben la informació, que l'entenen i que fan el primer pas d'accedir al web. Per mirar d'evitar la no recepció d'informació per la bretxa digital existent, caldrà prioritzar la informació per SMS, ja que pràcticament la totalitat de la població disposa de telèfon mòbil. En tot cas, davant el dubte de si s'ha rebut la informació, caldrà contactar per telèfon o presencialment per acompanyar les famílies en aquest primer pas per accedir a l'ajut.

En qualsevol cas, els materials de la campanya i les comunicacions amb les famílies han d'adreçar a una pàgina web, mitjançant una adreça senzilla i fàcil de teclejar en un mòbil així com amb un codi QR, que funcionarà com a finestreta única de recepció de sol·licituds.

2 La finestreta única de sol·licitud de la beca

La finestreta única, similar a [la que tenen disponible les empreses](#), és una única pàgina web en la qual les famílies introdueixen algunes dades bàsiques (per exemple: nom i cognoms de l'alumne, identificador del RALC, noms i cognoms del/s progenitor/s i el mode de comunicació de l'administració amb la família, preferentment un telèfon mòbil), sol·liciten l'estudi per escatir la seva elegibilitat, i donen el consentiment perquè l'administració consulti les dades fiscals i patrimonials de la família.

3 Recollida d'informació i comunicació d'elegibilitat a les famílies

L'administració educativa recull internament dels organismes públics responsables la informació econòmica i patrimonial necessària per determinar l'elegibilitat de cada alumne al programa i, en el cas de ser elegible, calcula l'import econòmic que, d'acord amb els límits establerts, li pertoca a cada alumne.

Es comunica als progenitors o tutors legals el resultat de la consulta: si són elegibles o no per al programa Beca + Secundària. En el cas de concessió, se'ls informa de:

- L'import que els pertoca i la durada de l'ajut, així com els possibles canvis que poden donar-se en funció dels assoliments educatius i dels canvis en la situació econòmica i patrimonial de la família.

- El programa d'orientació individualitzat que s'hi vincula, amb el detall de les hores previstes per al seu desenvolupament i la necessària corresponsabilització del centre, la família i el mateix alumne per dur-lo a terme.
- Es demana a la família el número de compte bancari per fer l'ingrés de l'ajut i la informació afegida que sigui necessària, per evitar duplicitats amb la informació de què ja disposa l'administració. En el cas que la família no disposi de compte en cap entitat bancària, caldrà fer arribar l'import corresponent a la beca en una targeta moneder o algun altre dispositiu que permeti retirar efectiu i fer pagaments de qualsevol tipus.

La comunicació amb les famílies ha de ser directa, ha de tenir lloc per qualsevol via (digital, analògica, personal...), cal que garanteixi la recepció i comprensió dels termes per part de la família interessada, i ha d'incloure, si és necessari, la comunicació en la llengua familiar amb l'ajuda d'un traductor-intèrpret, un mediador o un altre membre de la família amb prou domini del català o castellà. Idealment, es prioritzarà la comunicació via SMS als telèfons mòbils de les famílies elegibles.

4 Comunicació als centres educatius i suport a les accions d'orientació

L'administració comunica als centres educatius l'alumnat receptor de l'ajut, perquè planifiquin el programa d'activitats d'orientació individualitzada vinculat a l'ajut econòmic.

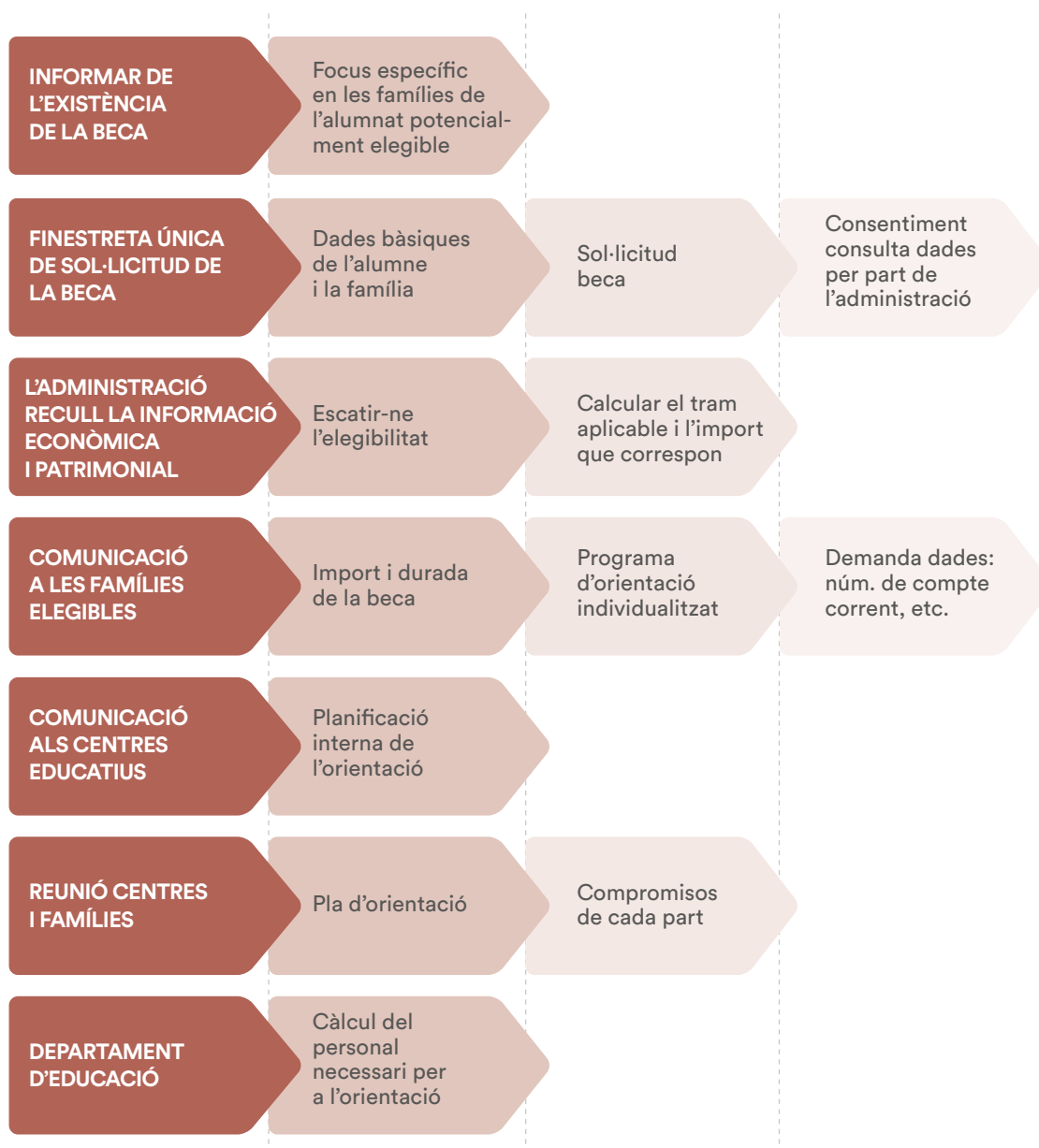
Els plans d'orientació individualitzats es desenvoluparan partint d'uns models proporcionats pel Departament d'Educació i, per al seu desplegament, disposaran del suport de la inspecció educativa. Aquests plans també han d'incloure les accions dirigides directament a les famílies, per tal de rebre'n el concurs i la col·laboració en la cerca de l'èxit educatiu de l'alumnat receptor de la beca.

En un esquema de provisió en què l'orientació associada al programa va a càrrec de docents o especialistes del centre educatiu, el Departament d'Educació afegeix al càlcul de personal la dotació necessària a cada centre per dur a terme les hores d'acompanyament consignades. En cas que la provisió de l'orientació sigui desenvolupada per personal extern, caldrà que el Departament garanteixi la disponibilitat del personal necessari en cada cas (a través de programes com el PMOE) o amb acords amb municipis i entitats.

5 Reunions entre els centres educatius i els alumnes i les famílies beneficiàries

Els referents dels centres assignats al programa es reuneixen amb els alumnes receptors de l'ajut i les seves famílies per tal de compartir els continguts de les activitats d'acompanyament i orientació. En aquest espai es defineix i s'acorda el pla d'orientació individualitzat i s'especifiquen els compromisos que assumeix cada una de les parts: alumne, família i centre, per corresponsabilitzar-se de l'èxit escolar de l'alumne.

Figura 1. Procés d'accés a la Beca + Secundària

Font: Elaboració pròpia

6 Com es renova anualment la participació al programa?

La renovació de la Beca +secundària és automàtica. És responsabilitat de l'administració la comprovació anual dels possibles canvis en la situació econòmica familiar i la implementació dels canvis que s'escaiguin en relació amb l'elegibilitat de l'alumne i al tram d'ajut aplicable. Per dur-ho a terme, l'administració comunica a les famílies que inicia el procediment de comprovació per a la renovació i, si és necessari, demana altre cop el consentiment per a la consulta de dades.

Els centres educatius, per la seva banda, són els responsables de comunicar l'evolució acadèmica de l'alumnat beneficiari de la beca en finalitzar el curs, per tal d'aplicar els canvis pertinents en l'import final a rebre, si escau. Qualsevol canvi en la situació respecte la Beca + Secundària, ja sigui d'elegibilitat com d'import, serà degudament comunicat a la família afectada.

**Horitzó 2030:
un model de beca
que garanteixi la
continuïtat educativa
de l'alumnat en risc
de pobresa**

Horitzó 2030: un model de beca que garanteixi la continuïtat educativa de l'alumnat en risc de pobresa

El punt d'arribada, l'assoliment d'un «escenari de bàsics»

Una autèntica política de beques a la secundària obligatòria que contribueixi a compensar les desigualtats econòmiques de què parteixen els alumnes i, d'aquesta manera, lluiti contra la principal causa de desigualtat en els seus resultats i trajectòries educatives és inajornable. En el moment en què es materialitzi l'increment de pressupost general per a beques i el traspàs de la seva gestió de l'Estat a la Generalitat, Catalunya estarà en disposició de fer un pas endavant en aquesta aposta necessària.

En el marc del programa Beca + Secundària, fer aquesta aposta voldria dir fixar-se en l'Horitzó 2030 l'assoliment de l'escenari de «bàsics» del model. En aquest escenari, queda cobert el conjunt de l'alumnat de 3r d'ESO a 2n de postobligatòria en situació de risc de pobresa o en situació de privació material greu, això és, un 29,5% dels alumnes (l'indadors 1 i 2; 106.161 alumnes en l'actualitat) tant en centres públics com concertats.

L'impacte pressupostari d'aquest escenari és de 455,6 M€, si assumim que tant la direcció i coordinació com la provisió de les accions d'orientació per als alumnes becats van a càrrec del centre educatiu i el seu personal docent. Aquest import equival a un 5,6% de la despesa pública en ensenyaments no universitaris (any 2021). Aquesta aposta implicaria passar del 4,21% al 4,40% de despesa educativa sobre el PIB. Al conjunt de l'Estat espanyol, aquest percentatge se situa en el 4,9%, molt proper a la mitjana de la UE, del 5%.

Fins a arribar a aquest horitzó, plantejem dues propostes intermèdies de «bàsics» (l'indadors 1 i 2), per on avançar en els pròxims quatre anys en funció de criteris tant de viabilitat tècnica com de disponibilitat pressupostària. Aquestes propostes es modulen tenint en compte no només el nombre de potencials beneficiaris, sinó també l'esquema de provisió de l'orientació (personal intern o extern del centre), la inclusió o no dels ajuts econòmics d'incentivació a l'ESO, així com dels imports del conjunt dels ajuts.

Fer aquesta aposta voldria dir fixar-se en l'Horitzó 2030 l'assoliment de l'escenari de «bàsics» del model.

Passos intermedis

Proposta de bàsics 1: focus en la postobligatòria

En aquesta proposta s'exclouen del disseny original els incentius econòmics a l'ESO i es redueixen els imports de la beca a la postobligatòria i als PFI contemplats en el disseny original. Així mateix, s'assumeix que l'orientació la proveeixen professionals externs als centres amb finançament procedent d'altres partides del Departament (p. ex., PMOE) o municipals.

Taula 8. Imports considerats segons llindar de renda de l'alumnat (quanties beca i orientació)

Llindars de renda	Beca			Orientació
	Alumnat 3r i 4t d'ESO	Alumnat postobligatòria	Alumnat PFI	Tot l'alumnat
Llindar 1	---	6.146,5 €	1.000,0 €	Assignat a altres partides o fonts de recursos (p. ex., PMOE, municipis)
Llindar 2	---	1.000,0 €		

Font: Elaboració pròpia.

Taula 9. Cost de la proposta de bàsics 1

	Bàsics (inclou llindars 1 i 2)
IMPORTS BECA	198.136.749 €
ESO	- €
Postobligatòria	190.736.749 €
PFI	7.400.000 €
IMPORTS ORIENTACIÓ	- €
ESO	- €
Postobligatòria	- €
PFI	- €
TOTAL BECA + ORIENTACIÓ	198.136.749 €

Font: Elaboració pròpia a partir de l'estadística del Departament d'Educació (curs 2022-2023), INE (2022) i Padró d'Habitants (2022).

El cost total d'aquest escenari intermedi implicaria una **inversió de 198 M€ euros**, equivalent al 2,4% de la despesa pública en ensenyaments no universitaris, cosa que significaria haver d'incrementar la despesa educativa sobre el PIB del 4,21 al 4,29%.

Proposta de bàsics 2: postobligatòria + ESO

En aquesta proposta es redueixen els imports de la beca a l'ESO (no s'exclouen), així com a la postobligatòria i als PFI. Es manté el supòsit que l'orientació la proveeixen professionals externs als centres amb finançament procedent d'altres partides del Departament (p. ex., PMOE) o municipals.

Taula 10. Imports considerats segons llindar de renda de l'alumnat (quanties beca i orientació)

Llindars de renda	Beca			Orientació
	Alumnat 3r i 4t d'ESO	Alumnat postobligatòria	Alumnat PFI	Tot l'alumnat
Llindar 1	1.500,0 €	6.146,5 €	1.000,0 €	Assignat a altres partides o fonts de recursos (p. ex., PMOE, municipis)
Llindar 2	1.000,0 €	2.000,0 €		

Font: Elaboració pròpia.

Taula 11. Cost de la proposta de bàsics 2

	Bàsics (inclou llinars 1 i 2)
IMPORTS BECA	283.478.710
ESO	64.228.768 €
Postobligatòria	211.849.942 €
PFI	7.400.000 €
IMPORTS ORIENTACIÓ	- €
ESO	- €
Postobligatòria	- €
PFI	- €
TOTAL BECA + ORIENTACIÓ	283.478.710

Font: Elaboració pròpia a partir de l'estadística del Departament d'Educació (curs 2022-2023), INE (2022) i Padró d'Habitants (2022).

El cost d'aquest escenari implicaria una **inversió de 283,5 M€ euros**, equivalent al 3,5% de la despesa pública en ensenyaments no universitaris, el que voldria dir incrementar la despesa educativa sobre el PIB del 4,21 al 4,33%.

Annex i Bibliografia

Annex

Referències de programes de beques nacionals i internacionals revisats

	Nacional	Internacional
Beques de suport econòmic	<ul style="list-style-type: none"> • Govern d'Espanya: Beques per a FP, batxillerat i altres estudis no universitaris. • Govern de Navarra: Beques per a alumnes que cursen estudis postobligatoris no universitaris. • Junta de Castella i Lleó: Beques i Ajudes per a l'alumnat de Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments Artístics. • Junta d'Andalusia: Beca Adriano. • Comunitat de Madrid: Beques de Batxillerat de la Comunitat de Madrid. • Ajuntament Sant Vicenç dels Horts: Subvencions i prestacions econòmiques, mitjançant el procediment de concurrència competitiva, per a la continuïtat educativa per a l'alumnat de Sant Vicenç dels Horts. • Càritas Arxiprestal de l'Alt Camp i Fundació Ciutat de Valls: Ajudes per a estudis postobligatoris. 	<ul style="list-style-type: none"> • Regne Unit: programa Money to Learn Education Maintenance Allowance (EMA). • Noruega: convocatòria Income-dependent grant. • Bèlgica (Comunitat francòfona): convocatòria Allocation d'études de l'enseignement secondaire. • Dinamarca: programa Subvenció per estudis en l'etapa post-obligatòria (SU). • Estats Units: convocatòria Pell del Govern Federal.
Beques salari	<ul style="list-style-type: none"> • Junta d'Andalusia: Beca 6000. • Comunitat Valenciana: Beques salari lligades a la renda per a la realització d'estudis en les universitats públiques de la Comunitat Valenciana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estats Units: Programa de Treball-Estudi del Govern Federal. • Noruega: beques d'Apprenticeship, per a estudiants de formació professional.
Beques amb recursos d'acompanyament	<ul style="list-style-type: none"> • Fundació Nous Cims: Beques Zing. • Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA) i Fundació La Caixa: Ajuda econòmica i seguiment personalitzat a joves extutelats que volen fer estudis postobligatoris. Programa de Suport a Joves Extutelats. • Fundació Impulsa: Programa de beques i mentoria Impulsa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Austràlia (Estat de Victòria): programa Reconnect. • Estats Units: Programa Joves Estudiants de la Fundació Jack Kent Cooke. Gates Millennium Scholars de la Fundació Bill and Melinda Gates.

Font: Elaboració pròpia.

Bibliografia

- ALEGRE, M. A. i BENITO, R. (2014). «Youth Education Attainment and Participation in Europe: the role of contextual factors and the scope of education policy». *European Journal of Education*, 49(1), n. 1, pàg. 127-143.
- ALEGRE, M. A. i BENITO, R. (2010). «Los factores del abandono educativo temprano. España en el marco europeo». *Revista de Educación*, 3, pàg. 65-92.
- ALARCÓN, X; BLANCH, C.; BOBOWIK, M.; GARRIDO, G.; DE LA HABA, E.; MESTRES, N.; PRATS BRUGAT, E.; PRIETO-FLORES, O.; QUINTANA, B. (2021). [Análisis de los programas de mentoría social en España y su papel en la inclusión social de la población extranjera y en el fomento de la interculturalidad](#). APPLYing Mentoring
- COMISIÓN EUROPEA / EACEA / EURYDICE (2020). [Sistemas Nacionales de Tasas y Ayudas a los Estudiantes en la Educación Superior Europea – 2020/21](#). Eurydice – Datos y cifras. Oficina de Publicaciones de la Unión Europea.
- CURRAN, M. y MONTES, A. (2022). [L'abandonament escolar prematur a Catalunya. Radiografia de la situació actual](#). Fundació Jaume Bofill.
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (2020). [Mentoria socioeducativa una acció per a l'èxit educatiu de l'alumnat](#). Generalitat de Catalunya.
- FORD FOUNDATION (2016). [Funding futures scholarships as agents of social change](#). Donor resource guide.
- MARTÍNEZ-CELORRIO, X. (2015). [Les beques a examen. Repensar el sistema d'ajudes a l'estudi](#). Fundació Jaume Bofill.
- MEDIAVILLA, M. (2013). «Heterogeneidad en el impacto de la política de becas en la escolaridad secundaria postobligatoria en España: un análisis por subgrupos poblacionales». *Estudios de Economía*, 40(1), n. 1, pàg. 97-120.
- MEDIAVILLA, M. (2017). *Són les beques i els ajuts efectius de cara a la continuïtat i millora dels resultats educatius a primària i secundària?* Fundació Jaume Bofill, Ivàlua.
- OCDE (2007). *No More Failures: Ten Steps to Equity in Education*. OCDE.
- PÉREZ-ESPARRELLS, C. i MORALES, S. (2014). «Las becas y ayudas al estudio en la educación no universitaria en España. Diagnóstico desde la perspectiva regional y propuestas de mejora». *Revista de Educación*, 366, pàg. 87-112.
- RÍO, M. A. i JIMÉNEZ, M. L. (2015). «Políticas de condonación de rentas condicionadas a la educación en España. El programa becas 6000». *Gestión y Política Pública*, XXIV(2), pàg. 377-416.
- SAVE THE CHILDREN (2018). [Becas para que nadie se quede atrás. Análisis y propuestas para un sistema de becas y ayudas eficaz contra las desigualdades y el abandono escolar](#). Save the Children.
- VALLVÉ, C. (2015). [AlterBeques. Recull de l'exploració dels models existents de beques i ajudes a l'estudi](#). Document de treball. Fundació Jaume Bofill.

Beca + Secundària

